

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

MOTIV

MIKAELA

BrB 3:5

LILLAN

BrB 15:7

ANDERS

BrB 3:7

ANNE

NSL 81

IDA

BrB 12:1

LYDIA

BrB 3:9

MALIN PERSSON

GIOLITO

10 BERÄTTELSE R OM BROTT

Lärarhandledning

skriven av Jenny Edvardsson

Lärarhandledning till novellsamlingen *Motiv* av Malin Persson Giolito

Till dig som är lärare

Vad skoj att du och dina elever ska läsa och arbeta med *Motiv* av Malin Persson Giolito! Jag hoppas att du kommer att ha glädje av lärarhandledningen som jag tagit fram till denna bok. I handledningen får du först en kort sammanfattning av boken och en presentation av författaren. Därefter tydliggörs hur boken kan kopplas till Gy11. Sist presenteras olika uppgifter som du kan använda i klassrummet före, under och efter läsningen. Du behöver inte arbeta med alla uppgifterna. Välj ut de uppgifter som du upplever är mest relevanta för dig och din klass.

Lycka till med läsningen och arbetet i klassrummet!

Jenny Edvardsson, frokenje@gmail.com

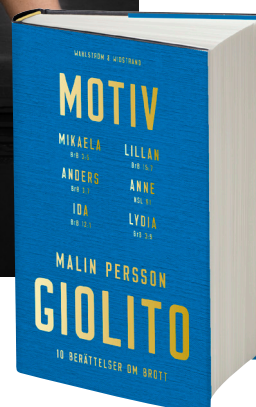
Legitimerad lärare i svenska, historia och svenska som andraspråk mot SFI

Vad handlar *Motiv* om?

Motiv är en novellsamling som består av 10 noveller. Varje novell handlar om en person som gör något som skulle kunna bryta mot en särskild paragraf i lagboken. Det är dock inte självklart vad som är rätt eller fel i de olika novellerna, något läsaren snart kommer att märka. Är det alltid fel att bryta mot lagen för att hjälpa sitt barn, sin vän eller sin förälder? Novellerna bjuder in till samtal kring frågor om rätt och fel, om demokrati och medmänsklighet och om vad det innebär att vara människa.

Malin Persson Giolito

Malin Persson Giolito fick sitt stora litterära genombrott år 2016 med den kritikerhyllade rättegångsthrellern *Störst av allt*. Den belönades bl. a. med pris för Årets bästa kriminalroman och Glasnyckeln och har sålts i närmare 600 000 exemplar bara i Sverige. Malin Persson Giolito har tidigare arbetat som advokat och på Europeiska kommissionen i Bryssel. Hon är född och uppvuxen i Sverige men bor idag med sin familj i Bryssel.

LÄROPLAN

Koppling till Gy11

Motiv passar bra att arbeta med i svenskämnen, i religionskunskap och i samhällskunskap, då det i dessa ämnen betonas att eleverna ska kunna argumentera, diskutera och ta ställning i frågor som rör normer, värderingar, trosföreställningar och livsvillkor. Novellsamlingen kan också användas för att närma sig skolans värdegrunds-uppdrag. Värdegrundsuppdraget skrivs fram så här i läroplanens inledande kapitel:

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande... Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)... Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. (Gy11)

Det här är frågor och områden som väldigt väl täcks in av novellsamlingen.

FÖRE LÄSNING

Inled med kortskrivande

Ett sätt att inleda läsningen av *Motiv* kan vara att utgå från bokens övergripande tema som handlar om rätt och fel. Vi har lagar som bestämmer vad vi får göra men vi vet också att man ibland kan ställas inför situationer där lagen inte är det första man tänker på. Låt eleverna i denna övning få kortskriva (skriva ner sina egna tankar under 5 minuter) kring frågan:

- Kan det någon gång vara rätt att bryta mot lagen?

Återkom gärna till elevernas reflektion i samband med att ni läst klart *Motiv*. Låt dem på nytt få fundera över frågan och sedan svara på dessa frågor:

- Har du ändrat din inställning efter läsningen av *Motiv*?
- Om du ändrat dig, vad beror det på? Om du inte ändrat dig, vad beror det på?

UNDER LÄSNING

Novellsamtal

Novellerna i *Motiv* berör. De väcker många frågor och passar därför bra att ha samtal kring. Läs alla noveller eller välj ut några. Låt eleverna få skriva individuella reflektionsloggar under läsningen och fånga sedan upp deras reflektioner i samtal i smågrupper (5 personer/grupp). Reflektionsloggarna kan vara delvis styrda och utgå från följande frågor:

- Vem/vilka handlar novellen om?
- Vilket problem/vilket brott är det novellen belyser?
- Gör personerna i novellen rätt eller fel?
- Vilka frågor väcker novellen hos dig?

Se s.10 för reflektionsprotokoll

Diskussion utifrån resonemangsmodeller

De olika novellerna i *Motiv* och de dilemman som de beskriver kan användas för diskussioner utifrån olika resonemangs- och analysmodeller.

Etiska resonemangsmodeller

Inom religionsämnet brukar man lyfta fram etiska resonemangsmodeller där en fråga kan diskuteras utifrån olika etiska synsätt. Dessa synsätt är:

- Pliktetik (en handling är rätt om du följer din plikt)
- Konsekvensetik (en handling är rätt om du väljer att agera på ett sätt som ger bäst konsekvenser)
- Sinne- och avsiktsetik (en handling är rätt om du gör den för att du vill gott)

Lyft in dessa etiska synsätt i samband med läsningen av novellerna och diskutera handlingen med hjälp av följande frågor:

- Utifrån vilken etik har personen/personerna i novellen agerat?
- Skulle de ha kunnat göra på annat sätt? På vilket sätt i så fall? Hur hade det påverkat handlingen och de andra personerna i novellen?

UNDER LÄSNING

Ytterligare reflektion

- Det finns undantag i lagen som gör att en brottslig handling upphör att vara brottslig under vissa omständigheter, till exempel vid självförsvar. Men vad gäller då för Anders i den första novellen som tror att han måste försvara sig, men har fel.

Resonera utifrån en samhällsvetenskaplig analysmodell

Inom samhällskunskap brukar man analysera en situation eller ett problem utifrån en analysmodell som utgår från följande aspekter:

- Situation/problem
- Orsakerna till situationen/problemet
- Konsekvenserna av situationen/problemet
- Åtgärder till situationen/problemet

Dessa aspekter kan diskuteras utifrån olika nivåer såsom individnivå, gruppnivå och samhällsnivå och till aspekterna kan läggas olika perspektiv såsom politiska, ekonomiska, geografiska, sociala och kulturella perspektiv.

Lyft in analysmodellen i samband med läsningen av novellerna och diskutera handlingen med hjälp av följande frågor och utifrån nivåerna och perspektiven nämnda ovan:

- Vilken är situationen/problemet?
- Vilka är orsakerna till situationen/problemet?
- Vilka är konsekvenserna av situationen/problemet?
- Vilka åtgärder krävs för att ändra på situationen/problemet?

EFTER LÄSNING

Argumenterande tal eller skriftligt debattinlägg

Novellsamlingen får läsaren att fundera över vad som egentligen är rätt eller fel och trots att man vet att lagen säger en sak kan man säkert i många av novellerna känna med huvudpersonerna och förstå deras agerande. Låt eleverna efter läsningen få fördjupa sig i frågor som rör lag och rätt och hålla argumenterande tal alternativt skriva ett debattinlägg, där de argumenterar för eller emot en tes (åsikt).

Eleverna kan exempelvis utgå från följande påstående:

- Män ska alltid följa lagen
- Det är rätt att bryta mot lagen för att...
- Bort med Angiverilagen!
- Inför Angiverilagen!
- Tvinga missbrukare till vård
- Hårdare straff för...
- Höj/sänk straffåldern
- Inför XX-lagen!

EFTER LÄSNING

Argumenterande tal

Ska eleverna hålla argumenterande tal kan denna mall vara ett stöd för dem.

Rubrik: Här ska tesen (åsikten) stå

Inledning: Här ska du väcka publikens intresse. Inled med ett citat ur en av novellerna, med en retorisk fråga eller med en kort bakgrund till ämnet. Här behöver du också tydligt klargöra din tes.

Första argumentet: Här ska ditt första argument komma. Ta stöd i exempelvis novellen, en lagtext eller i statistik eller anspela på publikens känslor.

Andra argumentet: Här ska du presentera ditt andra argument. Ta stöd i exempelvis novellen, en lagtext eller i statistik eller anspela på publikens känslor.

Motargument: Här ska du presentera ett motargument och detta ska du sedan bemöta och visa att det inte riktigt håller.

Tredje argumentet: Här ska du presentera ditt tredje argument. Ta stöd i exempelvis novellen, en lagtext eller i statistik eller anspela på publikens känslor.

Avslutning: Här kan kort sammanfatta dina argument och på nytt knyta an till din tes. Inledde du med en retorisk fråga kan du på nytt lyfta den och ge ditt svar.

EFTER LÄSNING

Debattinlägg

Ska eleverna skriva ett debattinlägg kan följande mall vara ett stöd för dem.

Rubrik: Här ska tesen (åsikten) stå

Inledning: Här ska du väcka läsarens intresse. Inled med ett citat ur en av novellerna, ett exempel från samhället, med en kort bakgrund till ämnet eller en retorisk fråga. Här behöver du också tydligt klargöra din tes.

Argumentation: I texten ska du lyfta in dina argument. Försök få med tre argument och ett motargument som du bemöter. Ta stöd i novellen, i statistik, i lagtext eller andra källor. Argumenten kan komma i följande ordning:

- **Argument 1**
- **Argument 2**
- **Motargument som bemöts**
- **Argument 3**
- **Avslutning:** Här kan du kort sammanfatta dina argument och på nytt knyta an till din tes. Inledde du med en retorisk fråga kan du på nytt lyfta den och ge ditt svar.

REFLEKTIONS PROTOKOLL

Novellens titel

Vem/vilka handlar novellen om?

Gör personerna i novellen rätt eller fel?

Vilket problem/vilket brott är det novellen belyser?

Vilka frågor väcker novellen hos dig?